

ORTODOXIA PENTRU COPILII

Nr. 1 (19), Septembrie '07

Supliment al Revistei ORTHODOXIA, pentru copii, părinți și profesori
editat cu binecuvântarea Prea Sfințitului Dorimedont, Episcop de Edineț și Briceni

La școală, copii!

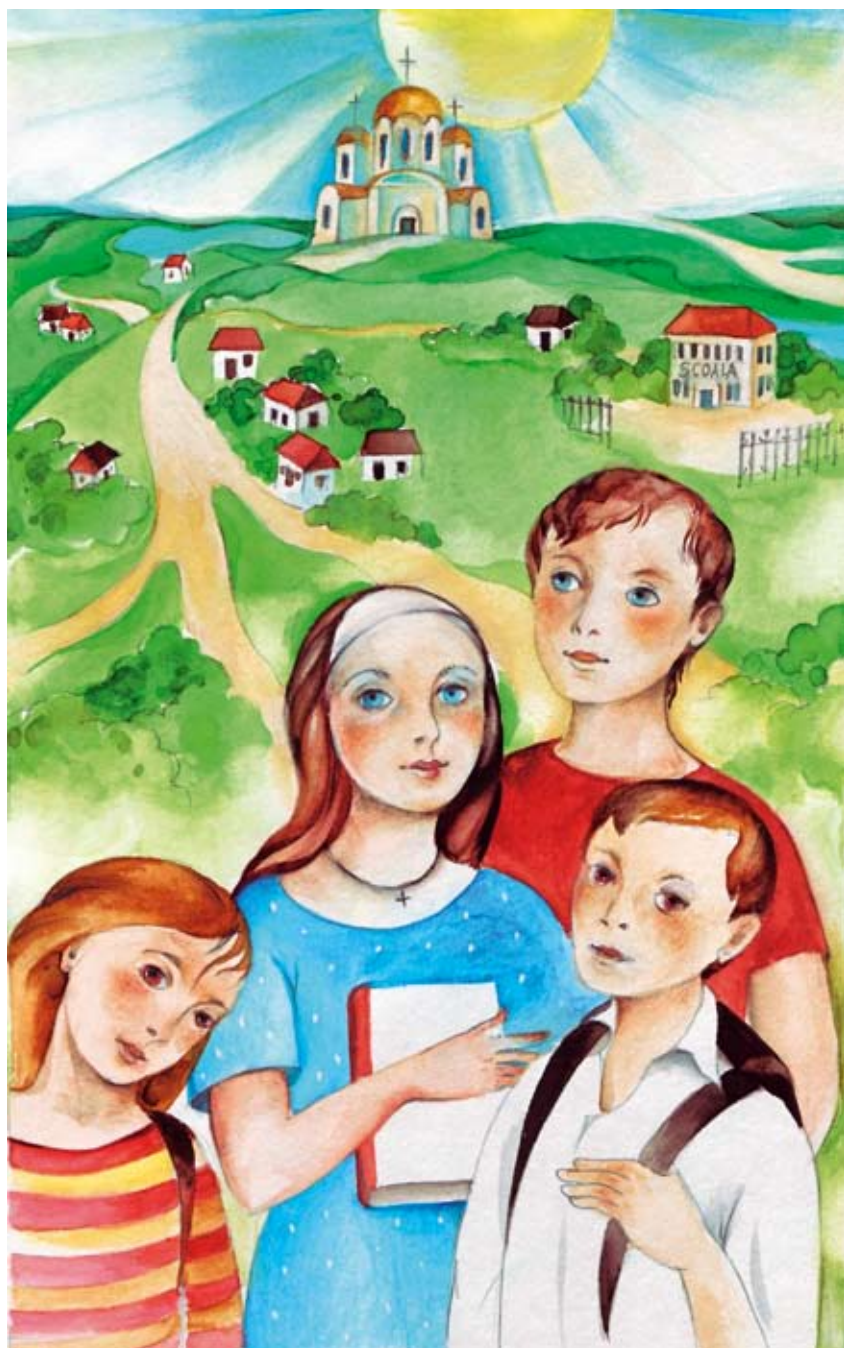
Caldă a mai fost vara aceasta... Și nu cred că v-ar fi ocolit gândul la zilele răcoroase de școală.

V-ați jucat de-a școală în vacanță? Nu-i așa că v-a fost dor de ea? Dar ei de voi de-ați ști cât de dor i-a fost..., visa în somnul ei de vacanță vocile voastre zgomotoase și vesele care-i umpleau coridoarele la recreații, chipurile voastre luminoase și curioase, vă vedea mai mari, mai deștepți, mai cuminiți.

Doar două-trei zile în urmă îți părea că vara nu se mai sfârșește și iată că... de mâine iarăși la școală. La școala unde lecțiile durează o veșnicie, recreațiile secunde, temele pe acasă foarte complicate, ghiozdanul nespuns de greu, somnul dimineța tare dulce și scurt, joacă puțină... În schimb afli multe-multe-multe lucruri noi, interesante, nebănuite și așa devii mai matur, mai responsabil. Școala îți dă nu doar cunoștințe despre natură, lucruri, fenomene, ci și multă pricepere, înțelepciune și agerime. Aflând mai multe, te poți mai liber orienta în lucruri și alege mai bine ce ți se potrivește doar ție.

Întreaga redacție a gazetei ORTHODOXIA PENTRU COPILII vă felicită cu începutul noului an școlar și a Anului Nou Bisericesc, vă dorește, ca întotdeauna, cu ajutorul Domnului, numai înțelepciune și pricepere în toate. Toate-s bune și sporesc numai dacă se fac cu ajutorul lui Dumnezeu. Nu uitați de aceasta. Nici de rugăciune nu uitați, și să mergeți la biserică să nu vă leneviți, să-i mulțumiți lui Dumnezeu și părinților pentru toate bunătățile ce vi le-au făcut tot să nu uitați. Așa să creșteți mari, deștepți și să sporiți în tot lucrul bun.

Doamne, ajută!

Copilul nimănu care a ajuns copilul Domnului

Părintele schiarhimandrit Irinarh este unul din puținii bătrâni din Moldova a cărui experiență duhovnicească și de viață își întinde rădăcinile în timpuri despre care noi, copiii, mai știm câte ceva doar din cărți. S-a născut în 1929 în Satul Nou, județul Tighina, plasa Cimișlia, cum se zicea pe atunci, într-o familie cu șapte copii. Pe mama nu și-o amintește, iar de taică-său mai ține minte doar că era foarte bolnav pe timpul când trebuia să plece la școală. Câțiva dintre frații și surorile părintelui au murit de mici, iar dintre cei rămași în viață unul fusese luat de Crucea Roșie, altul trăia la mănăstirea Noul Neamț din satul Chițcani. Tatăl lui Ștefănel, așa i se zicea în copilărie viitorului schiarhimandrit, a murit când acesta tot pribegind printre străini a început să argătească ca să poată mulțumi cumva oamenilor care-l hrăneau. Faptul că trebuie să muncești pentru pâinea pe care o mănânci a fost prima lecție pe care a trebuit să o învețe de mic.

Părintele Irinarh are o duhovnicie aparte, întemeiată pe smerenie și răbdare pe care le-a învățat la argăție, dragostea, ascultarea și blândețea pe care le-a dobândit în mănăstire și spiritul de slujire oamenilor pe care și l-a cultivat slujind ca bucătar și făcând ascultare la patru arhierii. N-a învățat la școli teologice și nici disertații complicate n-a scris, dar dragostea și înțelepciunea pe care o are de la Dumnezeu, l-au făcut a fi unul dintre cei mai căutați duhovnici din Moldova. Nu trece zi fără ca bătrânul să nu aibă câte șapte-opt musafiri și fii duhovnicești, de aceia dacă nu spovedește, atunci, de obicei, trebăluiește, servind oaspeții. Uneori când are mult de lucru, bătrânul se vede nevoit să lucreze și să vorbească în același timp, așa cum se făcea pe timpuri la șezători. Așa a fost și în cazul nostru, părintele schiarhimandrit ne-a povestit câte ceva despre copilăria sa, prăjind ardei pentru iarnă la plita de gaz.

- Părinte Irinarh, spuneți-ne, cine v-a învățat să iubiți rugăciunea și Biserica, părinții sau buneii?

- Singur m-am învățat, așa de la lume, de la Biserică. Eram argat și stăpânul îmi dădea voie și mă duceam duminica la Biserică. Argat eram de pe la 10-11 ani. Mama murise, tata mai tră-

ia, dar era bolnav. Și împlam așa prin mahala de colo-colo cerând de mâncare. Aveam în mahala o mătușă, Parascovia, care ne mai miluia, Dumnezeu s-o ierte! Ne aducea câte o bucată de pâine când cocea. Pe urmă m-a luat un om de argat. Avea cai, avea boi, oi; duceam caii de cap la plug... Și desculț, și în opinci. Omul ținea

plugul și eu mergeam înainte, țineam caii, boroneam... hrăneam vitele, le adăpam. Omul acela n-avea copii, trăia cu femeia și părinții săi împreună. Eu dădeam la oițe, măturam în gospodăria lui pentru că nu aveam acoperișul meu: tata murise și a rămas casa pustie...așa o bojdeucă.

- Înseamnă că „Tatăl nostru” l-ați învățat singur la Biserică?

- Da, la biserică l-am învățat. Tot acolo am învățat și să citesc puțin. Alți copii învățau la școală, aveau ore de religie...

- Adică matala la școală n-ai învățat?

- N-am fost la școală. Cum să mă duc? Desculț și dezbrăcat, cine era să mă dea la școală?

- Și ce știai despre Dumnezeu pe atunci?

- Știam ce mai auzeam și eu pe la Biserică, știam că este o putere dumnezeiască și-mi făceam și eu cruce ca toți oamenii. Mă temeam când tuna, ploua, aveam frică de Dumnezeu. Mă temeam de Dumnezeu și auzeam ce vorbeau bătrânii despre El. Toată lumea se ducea la Biserică pe atunci: argații împreună cu stăpânii lor. La Paști, la alte sărbători, mă trimeteau la biserică. Stăpânii țineau sărbătorile. Ei, și eu de rând cu ei țineam și, mulțumesc lui Dumnezeu, în zilele bune mai și mâncam cu dânșii la masă. Dar când eram la bulgar, alt stăpân la care am argățit, mâncam pe un scăunel într-un colț. Și bulgarul acela avea două perechi de cai. Iar grajdul era cu pod, spre fericirea mea. Eu aveam un pat în grajd și dormeam acolo. Mă sculam dimineața și curățam caii cu ciuceala, cu peria, râneam baliga, făceam curat. Dormeam în grajd, cu caii, aveam un pătuț acolo. Curățam caii așa, cât puteam ajunge, că eram copilandru. Și apoi stăteam și așteptam să mă cheme la masă, îmi era foame. Venea stăpânul și vedea că este curat. Și apoi, of, Doamne miluiește! am lepădat.

- Ce vă doreați cel mai mult când erați copil?

- Ce vroiam...? Mâncare... că eu n-aveam nimic, nu înțelegeam nimic. Mă luau la lucru la măturat, la dat la vite, la rănit și-mi dădeau de mâncare sau câte o haină mai ponosită. Auzeam că învață la școală copiii și vedeam că alții trăiesc bine și mă gândeam și eu că ar fi bine să am ce mânca și cu ce mă îmbrăca. Bulgarul acela mi-a făcut o pereche de haine. Făceau pe atunci din lână de țigăie. Mi-a făcut un rând de haine. Și apoi am lepădat argăția la dansul și mi-a luat hainele. M-am dus plângând la bunelul, of Doamne! După aceea am stat la un om în satul meu, în Satul Nou, acesta a fost al treilea stăpân în timpul argăției mele de 7 ani. Și omul acela s-a dus într-o duminică cu căruța la Chițcani și m-a luat și pe mine. Am mers toată ziua, când în căruță, când pe jos. Fratele

meu era acolo. A argățit și el la bulgar, a dormit în grajd, dar bulgarul acela îl cam bătea și atunci el s-a dus la mănăstire. Ei, și apoi am rămas și eu la Chițcani. Umblam și eu pe acolo, mai aveam câte o ascultare. La Chițcani era starețul Axinte, iar mai târziu s-a deschis schitul Zloți. Niște oameni, nașii mei, au dat pământ și au deschis schit. Și acolo era numai o colibă, iar starețul m-a trimis la ascultare încolo, până s-a mai grămădi lume...

- Părinte Irinarh, mata când te-ai dus la mănăstire, te-ai dus să te călugărești sau te-ai dus să scapi de argăție?

- M-am dus că era fratele meu acolo și eu nu mai aveam pe nimeni în afară de el. Unde era să mă duc, că n-aveam nici casă, nici masă. Casa tatălui meu s-a risipit...

- Și cum posteai? Fiind mai sărac, mâncați ceia ce vă dădeau alții ?

- Păi dacă era post, toți țineau post. Auzeam de la stăpân că, iaca, amu-i post. Mă duceam la biserică, mă împărtășeam.

- Nu vă venea greu să postiți, dacă lucrați la câmp cu vacile, cu caii...

- Ei, cum să-ți spun. Îmblam de-amu călare, îmblam cu boii duminica pe deal, cu viteii la păscut și mă uitam cum se duc băieții duminica la biserică îmbrăcați frumos, aranjați... dar eu trebuia să mă duc duminica pe deal să pasc vitele, încălțat în opinci... asta era mai greu.

- Și pe alți copii cine îi învăța religia?

- Se predă religia în școală, cântau „Tatăl

nostru” când începeau lecțiile. Da eu de la stăpâni am învățat câte ceva. Ei se rugau înainte de masă, se duceau la biserică, se împărtășeau și mă luam și eu după ei. Iar mai târziu când eram la mănăstire mă uitam și eu așa la buchii cum te-ai uita la mare. Tot singur m-am învățat a citi slavonește. Mai întrebam și pe alții și cu Doamne ajută, am început să citesc câte puțin din Psaltirică.

- Erau pe-atunci computere?

- Ei, ai zis-o, computere... nu erau nici biciclete atunci. Era câte un învățător care avea bicicletă și noi, copiii, alergam toți cu gura căscată să vedem cum merge cu bicicleta. Altceva nu era nimic.

- Ce jocuri aveți?

- Distracții aveam mai puține. Poate niște pătrării mai povesteam pe la șezători când oamenii se adunau să curățe porumb sau să țese covoare. Mai erau niște țigani cu scripca, și flăcării făceau joc duminica. Da copiii se fugăreau, mergeau la școală. Nu știu cum se jucau ei acolo că eu n-am fost. N-am prea avut cu cine mă juca, că toți copiii mergeau la școală, da eu umblam așa ca un sălbatic. Serios vorbesc. Copiii învățau da eu umblam așa...Doamne ferește! Ei, da ajunge să tot pâlăvrăgim. Vorba lungă sărăcia omului!

- Părinte, binecuvântați!

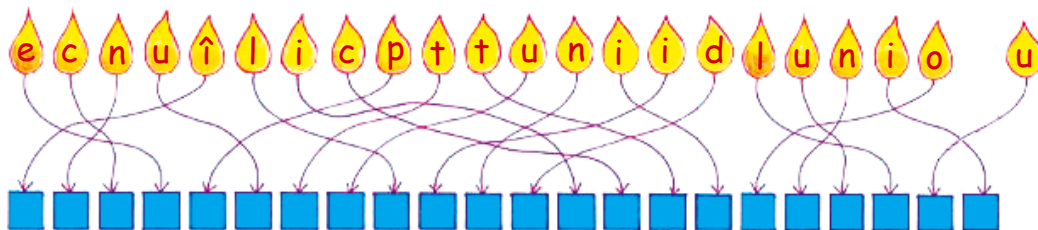
- Dumnezeu să vă binecuvânteze și în rai să vă așeze. Pe voi și pe cititorii voștri mici și mari.

Igor PÂNZARU

Biserica serbează această zi din două motive: întâi pentru că luna lui septembrie se consideră început al anului și de aceea Biserica, mulțumind lui Dumnezeu pentru roadele de peste an, se roagă ca și anul nou să fie roditor. Iar în al doilea rând această zi se consideră a fi începutul predicii Domnului, în amintirea intrării lui Iisus în sinagogă, când, deschizând cartea ce I s-a dat, a citit locul din profetul Isaia, unde se zice: "Duhul Domnului peste Mine..." (Luca 4, 16-18).

Ce serbează Biserica în această zi? Află cu ajutorul jocului.

Bătrânul înțelept

Sfântul Dimitrie, care a fost Mitropolit al Rostovului în veacul al XVII-lea, istorisește, spre folosul nostru duhovnicesc, despre un învățător care s-a rugat lui Dumnezeu mult și cu râvnă, ca El să-i arate pe acel om de la care ar fi putut să învețe calea adevărată spre Împărăția Cerurilor. Și iată că odată întâlnește lângă ușile bisericii un cerșetor bătrân, îmbrăcat în zdrențe, plin de bube și răni puroinde. Trecând pe alături, dascălul îl salută după obicei, zicând:

- Bună ziua, bătrâne!

Bătrânul îi răspunde:

- Nu țin minte să fi avut vreodată o zi rea!

Învățătorul, auzind un asemenea răspuns, s-a oprit și, ca și cum ar fi voit să-și retragă salutarea, a spus:

- Să-ți dea Domnul fericire!

- Eu niciodată n-am fost nefericit! - a răspuns bătrânul.

S-a mirat învățătorul și, gândindu-se că poate bătrânul nu a auzit bine, a schimbat salutul și a grăit:

- Ce spui, bătrâne? Eu îți doresc să fii în bunăstare...

Bătrânul i-a răspuns iar:

- Eu niciodată nu am fost nenorocit.

Încercându-l pe bătrân, învățătorul a mai spus:

- Îți doresc ceea ce singur îți dorești.

- Nu duc lipsă de nimic, fiindcă toate, cum le doresc, așa mi se și întâmplă, iar bunăstarea vremelnică nu caut - i-a spus bătrânul.

- Să te mântuiască Dumnezeu pentru acestea. Dar spune-mi, tu ești singurul dintre năpăstuiți care nu suferi nevoi? Nu pot pricepe cum te-ai putut feri de nenorociri!

- Domnul meu, așa este precum am răspuns salutării tale. Nu am cunoscut vreodată o oarecare nefericire sau necaz. Ce stare mi-a dat Dumnezeu, pentru aceea și-I mulțumesc. Iar dacă nu-mi doresc bunăstare, tocmai întru aceasta se află bunăstarea mea. Eu nesocotesc fericirea și niciodată nu o cer Tatălui Ceresc. Nu simt nenorocirea, asemenea cu cei cărora toate li se fac după a lor dorin-

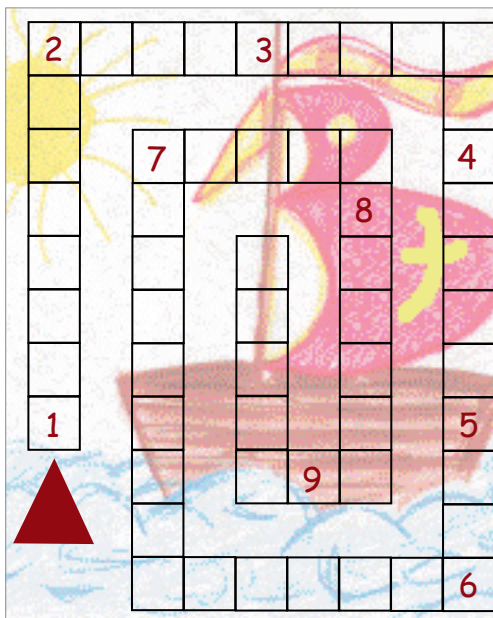
ță. Dacă sufăr de foame, pentru aceea mulțumesc lui Dumnezeu, ca unui Părinte care știe ce-mi trebuiește. Dacă îndur frigul sau sunt pătruns de ploaie, sau altceva, rabd din vitregiile văzduhului, Îi mulțumesc, de asemenea, lui Dumnezeu. Când toți mă hulesc, Îl slăvesc pe Domnul, știind că toate acestea sunt rânduite de El. Asemenea și cu toate câte le îngăduie Dumnezeu – bune sau rele, dulci sau amare – toate le primesc din mâna Bunului Părinte, și astfel voiesc numai ce voiește și Dumnezeu. Și așa se fac toate după dorința mea. Cu adevărat, nenorocit este cel care caută fericire în această lume, pentru că în viața aceasta fericirea cea nemincinoasă este a te încredința în toate voii Domnului. Iar voia lui Dumnezeu întotdeauna este desăvârșită, bună și dreaptă. Eu însă, străduindu-mă în toată vremea să-mi plec voia mea înaintea dumnezeieștii voiri, mă socotesc peste măsură de fericit.

Învățătorul, socotind că-l va pune pe bătrân în cumpănă, a zis:

- Spune-mi, rogu-te, aceleași ți-ar fi gândurile și dacă Dumnezeu te-ar trimite în iad?

- Oare chiar El o să mă trimită în iad? El știe că eu mă țin puternic de El prin dragostea nefățarnică ce Îi port. Cu aceste legături eu m-am legat atât de puternic de Domnul, încât, oriunde m-ar trimite, acolo Îl voi lua și pe El cu mine. Și pentru mine e cu mult mai bine să fiu cu Domnul în afara Cerurilor, decât în ceruri fără El.

S-a minunat dascălul de asemenea răspunsuri ale bătrânului și a cugetat în sine că aceasta este, cu adevărat, calea cea mai scurtă spre Dumnezeu, când oamenii își pleacă voia lor înaintea sfintei și dumnezeieștii Voințe. Învățătorul l-a lăsat pe cerșetor și, mergând întru ale sale, lauda pe Domnul Dumnezeu Care a dat atâta înțelepciune bătrânului cel sărac. Încă l-a mulțumit Mântuitorului că a împlinit rugămintea sa și i-a arătat omul de la care să poată învăța grabnic calea cea scurtă și adevărată spre Împărăția Cerurilor.

1. Culoarea veșmintelor în care slujesc clericii de această sărbătoare.
2. Vița din care descindea mama Fecioarei Maria.
3. Unde locuiau Ioachim și Ana.
4. Unde a fost adusă Fecioara Maria.
5. Arde în candelă.
6. Cel care i-a vestit lui Ioachim că va avea o fiică.
7. Preotul care a refuzat jertfa părinților Fecioarei Maria.
8. Virtute pentru care Domnul le-a dat lui Ioachim și Anei un copil.
9. Învățători greșite despre Maica Domnului.

Mai aproape de Dumnezeu

Dumnezeu iubește fiecare om și îi cunoaște orice gând, orice sentiment. Chiar și în gând dacă ne adresăm Lui, El ne aude.

Oricând putem veni înaintea lui Dumnezeu cu rugăciune, la bucurii și în necazuri, când ne este greu sau când nu știm ce să facem, chiar și atunci când ne e ușor și cald în suflet. Bine ar fi dacă în orice clipă a vieții ne-am aminti de Dumnezeu și ne-am ruga Lui. Iar dacă nu ne adresăm Lui înseamnă că

iubești cu acela vrei să te întâlnești...

Mulți, foarte mulți oameni se pare că știu despre existența lui Dumnezeu, însă nu simt dragoste față de El, știu de-spre El, însă nu-L cunosc personal. Rudele, prietenii – iată-i aici, alături, iar Dumnezeu, desigur există, însă undeva departe, în Ceruri, dar numai nu în viața mea...

Asta se explică și prin faptul că Dumnezeu nu cheamă pe nimeni la Sine

aceasta mai e nevoie de ceva: oferiți-I un loc în viața voastră, chemați-L și încercați să-L auziți. Aceasta înseamnă rugăciune.

Pravila de rugăciune

Ca să nu-L uităm pe Dumnezeu, trebuie să ne rugăm Lui în fiecare zi, dimineața și seara. Atunci vom avea timp rezervat anume pentru întâlnirea cu El și îl vom numi pravilă de rugăciune. Trebuie să prețuim acest timp și să ne rugăm din tot sufletul. Se întâmplă adeseori să nu putem găsi cuvintele, sentimentele sau gândurile pentru o asemenea întâlnire importantă. Biserica ne dă și cuvinte de rugăciune în cartea numită – "Carte de rugăciuni". Rugăciunile bisericesti conțin ceea ce este mai important pentru toți oamenii. De aceste rugăciuni nu te mai plictisești, pentru că chiar și cei mai înțelepți oameni găsesc în ele noi și noi cunoștințe despre Dumnezeu.

Rugăciunea își dăruiește comoara – bucuria întâlnirii cu Dumnezeu și cunoașterea Lui, numai celor care cu credință, din toată inima, înțelegând-o, o rostesc.

(După "Învățã-ne, Doamne sã ne rugãm", Ed. "Casa părintească", a. 2000, Rusia)

- Se poate oare să crezi, fără să mergi la biserică?

- Poate ar fi mai bine să spunei direct că nu credeți și, deci, să mergeți la biserică nu mai este nevoie. Însă pentru un om care crede, pentru care Dumnezeu nu este o ficțiune sau o "rațiune supremă", ori "un principiu de viață", dar Hristos Mântuitorul, cum adică să nu meargă la biserică? Este ca și cum ași zice: "Doamne, nu mai am nevoie de Tine și nici Jertfa Ta nu mă interesează, și nici Învierea Ta, temelia credinței noastre, tot nu mă interesează. Iată mi-i bine să stau întins pe pat și să răsfoiesc reviste." Acum analizează și singur - ești credincios sau necredincios.

- De ce Dumnezeu a creat oamenii?

- Nu știm de ce. Nu știm de ce Dumnezeu a creat lumea, oamenii, știm numai că acestea au fost create din dragoste dumnezeiască. Și mai știm că Dumnezeu așteaptă de la oameni în schimb tot dragoste, fără a ne impune să-L iubim, fără a ne forța să fim buni, precum voia un erou dintr-un roman a lui Dostoievski; să-i facă pe toți buni. Domnul vrea să-I răspundem din suflet la ceea ce ne cheamă.

- Ce este păcatul?

- Păcatul poate fi asemănat cu o gaură. Cine dintre voi n-a văzut un batic frumos la mama sau la altcineva? Imaginați-vă că pe acest minunat batic, la un moment dat, apare o gaură, nu întâmplător, ci una făcută de tine. La început e mică, însă, dacă n-o coși, se lărgeste. La fel este și păcatul, la început o găurică, apoi devine o gaură mare în care - păzea să nu cazii!

(După "Catehism pentru copii" de prot. Maxim Kozlov, M., 2002)

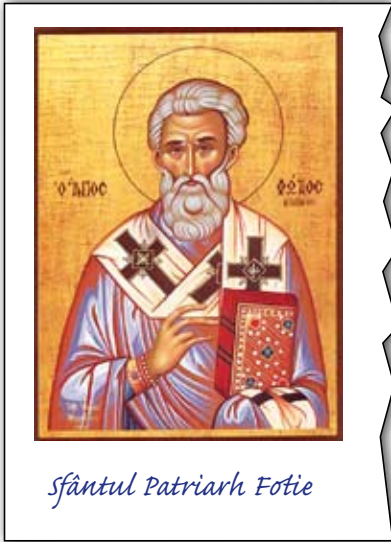

nu ne rugăm? Gândește și tu: când oamenii încetează să mai vorbească între ei? Atunci când se ceartă. „Eu nu mai vorbesc cu el” înseamnă „eu nu mai sunt prieten cu el” și chiar „nu-l mai suport”. Și dacă nu ne rugăm, adică nu vorbim cu Dumnezeu, înseamnă că nu mai prietenim cu El și nu-L iubim. Dar se știe că pe cine

forțat, împotriva voinței sale. De aceea omul poate și să iute de El, să se îndepărteze de El. Dumnezeu însă continuă să iubească omul, pe fiecare, cu o dragoste despre care nici nu ne putem imagina. Din această dragoste El a creat lumea. Dumnezeu Însuși este Iubire. Și oricine se îndreaptă către El, Îi va simți dragostea. Pentru

Marea schismă

Sfântul Patriarh Fotie

Papa Nicolae I

Biserică Catolică de papa Benedict al VIII-lea în 1014).

La baza schismei a stat tendința papalității de a acapara exclusiv universalitatea Bisericii, în dauna dreptei credințe creștine, precum și pretenția papilor la jurisdicția universală asupra tuturor creștinilor.

Schisma de la 1054 a început cu disputa dintre Sfântul Patriarh Fotie și papa Nicolae I (desfășurată în sec. al IX-lea).

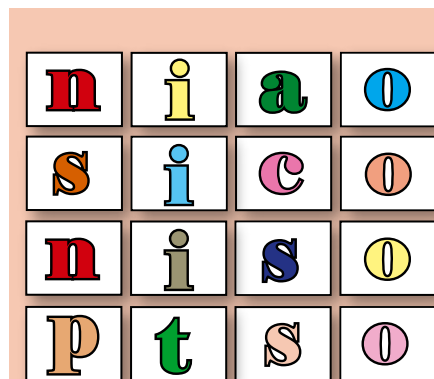
Printr-o scrisoare, Fotie a înștiințat frățește pe papa Nicolae I despre alegerea sa ca patriarh de Constantinopol, dar papa nu a recunoscut această alegere și l-a excomunicat pe sfântul Fotie. La cererea principelui Bulgariei, papa Nicolae I a trimis episcopi și preoți latini în această parte, iar preoții greci fiind alungați. Aflând despre aceasta Fotie a convocat Sinodul la Constantinopol, la care ținându-se seama de inovațiile latinilor în domeniul învățaturii creștine, s-a hotărât ca papa Nicolae I să fie excomunicat. Iar schisma propriu-zisă a avut loc în urma disputei dintre Patriarhul Mihail Cerularie și papa Leon al IX-lea, când cardinalul Humbert, fără autorizarea papei, fiind supărat pe patriarh, a compus un act de anatimizare a Patriarhului, a clerului și credincioșilor ortodocși, acuzându-i de erori inexistente. La opt zile de la acest eveniment Patriarhul Mihail Cerularie a convocat Sfântul Sinod la care s-a hotărât să fie dați anatema papa Leon al IX-lea, delegații papali și Biserica Romană.

Contemporanii de atunci n-au acordat importanța cuvenită acestor evenimente, care au rămas în istorie sub numele de Schisma cea Mare de la 1054.

Cele două popoare, grecii și romanii, deosebiți prin limbă, cultură și civilizație, au ajuns în secolul al IX-lea să nu se mai înțeleagă. Chiar și unitatea creștină era înțeleasă diferit de Apus și de Răsărit: *primatul papal* - puterea și autoritatea absolută a papei, acceptarea tezei despre purgatoriu, introducerea în Apus a *messei* romane, în locul Sfintei Liturghii ortodoxe etc.

O nouă răceală s-a produs în relațiile dintre Roma și Constantinopol în anul 588, când, la sinodul local, patriarhul Ioan al IV-lea Postitorul și-a luat titlul de patriarh ecumenic, fapt ce l-a supărat pe papa Grigorie cel Mare care se considera, prin titlul de papă, patriarh al întregului Apus creștin.

Mai târziu apusenii au fost acuzați de către greci și de alte practici condamnate la sinoade: celibatul clericilor, mâncarea de ouă și lactate în Postul Mare, nerecunoașterea ungerii cu Sfântul Mir făcută de preoți, ci numai de episcopi etc. Lista inovațiilor latinilor în domeniul cultului și dogmatică părea fără sfârșit, ea mărindu-se pe parcursul timpului: folosirea azimei (a pâinii nedospite) la săvârșirea Sfintei Euharistii în loc de pâine dospită, falsificarea învățaturii despre Sfânta Treime, prin susținerea învățaturii că Sfântul Duh purcede de la Tatăl și de la Fiul (Filioque), deși însuși Papa Leon al III-lea a protestat împotriva acestui adaos la Crez. Acest adaos a fost unul dintre motivele principale ale Schismei din 1054 (introdus în întreaga

1. Numele prorocului înghițit de balenă.
2. Cântare bisericească la slujba utreniei.
3. Munte pe care au fost date de Dumnezeu cele zece porunci.
4. Perioadă de timp în care nu se consumă unele alimente.

Martir
 Vremuri
 Suferințe
 Dumnezeiesc
 Ea este în viață
 Temător
 Proroc din Vechiul Testament
 Unde se iveau îngerii sfinților
 Așa carte din Vechiul Testament
 Creață din coasta lui Adam
 Unde a avut loc I Sobor Ecumenic
 adu. - în plus

În aceste pagini găsiți materiale didactice pentru lecțiile dumneavoastră de religie pentru școli normale sau duminicale.

duminicală

Tema a 1-a. Clasa a II-a

Copilul generos

Înmulțirea pâinilor și a peștilor

Obiective de referință:

1. Să deprindă reguli de comportament moral din faptele personajelor biblice și ale sfinților.
2. Să-și formeze deprinderi de analiză a faptelor proprii.

În una din zile Iisus și Apostolii Săi se aflau într-un loc pustiu. Mulțime mare de oameni L-au urmat în acel loc. Lui Iisus I S-a făcut milă de ei. A vindecat mulți bolnavi și a început să-i învețe despre Împărăția Lui Dumnezeu. Mulțimea se simțea atât de bine lângă Domnul, încât au uitat de casele lor, de foame și de sete, iar timpul a trecut pe nesimțite. Spre seară, Apostolii au venit îngrijorați la Iisus și I-au spus: „Locul e pustiu și ceasul e târziu. Deci dă drumul mulțimilor că să se ducă în sate să-și cumpere de mâncare”. Iisus, însă le-a răspuns: „N-au trebuință să se ducă. Dați-le voi să mănânce”. Unul dintre Apstolii I-a zis: „Este aici un băiat care are cinci pâini de orz și doi pești, dar ce sunt aceștia la atâtea?” Atunci Iisus le-a poruncit: „Aduceți-le aici!”. Când copilul a auzit că Iisus îi cere pâinile și peștii, s-a luminat la față și le-a dat bucuros. Iisus a poruncit ca mulțimea de oameni să se așeze. A luat cele cinci pâini și cei doi pești, și, privind la cer, a mulțumit lui Dumnezeu, le-a binecuvântat și apoi le-a dat Apostolilor ca să le împartă oamenilor. Au mâncat toți și s-au săturat. La sfârșit au mai rămas douăsprezece coșuri de firimituri, pe care le-au adunat Apostolii. Iar cei ce mâncaseră erau în jur de cinci mii de bărbați, afară de femei și copii.

Precizare: Dumnezeu a primit și a binecuvântat darul copilului. Pâinile și peștii dăruiți de el s-au înmulțit și au săturat tot poporul. Atunci toți au învățat că Dumnezeu voiește ca cei ce au pâine și hrană să și-o împartă cu cei flămânzi și lipsiți.

Mi-am amintit o istorioară despre un copil care, auzind că milostenia este prima virtute pe care trebuie să-o posede un creștin, a zis: „Eu sunt sărac și nu am ce dărui, cum să fac eu milostenie? Iată dacă ași avea și eu mai mulți bani, ași da

cu dragă inimă, dar așa...” La aceste cuvinte, mămica lui i-a răspuns: „Fiule, nu asta înseamnă milostenie, ci uite, de exemplu, ieri dimineață am văzut vecina pe drum, ajutând o bătrână ce se ostenea cu o legătură de lemne să le ducă până acasă; mai târziu, am zărit-o iarăși, îndrumând un călător ce se rătăcise și chiar dacă nu l-a putut ospăta, un sfat bun și o cană de apă rece a găsit pentru el. Spre seară, când doi săteni se certau, ea a ieșit cu vorbe bune și i-a împăcat. Acum vezi ce este milostenia? Chiar dacă nu ai bani să dai și celorlalți, nimic nu te împiedică să-i ajuți cu ceea ce poți, nu trebuie să dai din buzunar, ci din suflet. Sf. Ioan Gură de Aur spune: „Cu un bănuț poți cumpăra cerul, nu pentru că cerul ar fi atât de ieftin, ci fiindcă Dumnezeu este atât de plin de iubire. Dacă n-ai nici un bănuț, atunci dă un pahar cu apă rece.”

Văzând minunea pe care o făcuse Iisus, toți ziceau că El este, cu adevărat, Mântuitorul lumii, Cel mult așteptat.

Și creștinii aduc daruri la biserică: pâine, vin, grâu, untdelemn și alte roade ale pământului.

Preotul le binecuvântează și se roagă lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Care ai binecuvântat cele cinci pâini în pustie și ai saturat cu ele cinci mii de băr-

bați, Însuși binecuvântează și pâinile acestea... și le înmulțește... iar pe credincioșii care se împărtășesc dintr-însele, îi sfințește.”

Darurile binecuvântate se împart apoi tuturor credincioșilor din biserică. Această slujbă se numește Litie și se săvârșește seara, de obicei în ajunul sărbătorilor.

Precizare: Mântuitorul a făcut această minune pentru ca oamenii să creadă în toate învățăturile Lui și să creadă că El este Fiul lui Dumnezeu Cel Atotputernic. A doua zi mulțimile Îl căutau pe Iisus, iar El le-a spus: „Mă căutați... pentru că ați mâncat din pâini și v-ați săturat. Lucrați nu pentru mâncarea cea pieritoare, ci pentru mâncarea ce rămâne spre viața veșnică”.

Dar v-ați gândit că așa cum trupul are nevoie de pâine ca să nu moară, la fel și sufletul are nevoie de pâine ca să nu moară pentru veșnicie. Iar acum să vedem: care este pâinea pentru suflet?

Pâinea sufletului este Sfânta Împărtășanie. Când ne împărtășim gustăm din Pâinea Veșnică. Dar voi, copii, v-ați împărtășit? Ați mâncat Pâinea Cerească, Pâinea Veșnică?! Dacă n-ați reușit încă nu e târziu. Domnul așteaptă ca voi să veniți la El.

Îndemn: Nu fiți nepăsători față de sufletul vostru: hrăniți-l și pe el cu Pâinea Veșnică - Sfânta Împărtășanie, ca să nu moară.

Ce este viața duhovnicească?

Viața duhovnicească poate fi asemănată cu o expediție la fundul mării după o perlă minunată, care este Împărtășania lui Dumnezeu.

Aerul care trece prin tub este rugăciunea, vorbirea cu Dumnezeu. Trebuie să fii atent să nu deteriorezi tubul, pentru că aerul nu va mai circula spre tine. Regulile de securitate în expediție sunt poruncile lui Dumnezeu. Ele te atenționează în caz de pericol.

Din nefericire, nu toți din jur sunt binevoitori. Există răpitori care pot ataca omul. Important este să nu te pierzi cu firea, să încerci să te aperi și să ceri ajutorul celor din barcă. Prietenii sunt întotdeauna alături.

Nu te abate spre lucruri secundare. Forțele omului sunt limitate. Important e să ridici perla înainte să-ți epuizezi forțele. De aceea e nevoie de antrenament - post după puțință! Pe cât mai bine s-a antrenat omul, pe atât de fericit este finalul expediției.

Septembrie

calendarul lunii

NAȘTEREA MAICII DOMNULVI

8/21 septembrie

Într-o țară îndepărtată, trăiau în vremurile de demult doi bătrâni, soț și soție: Ioachim și Ana. Ei erau foarte credincioși și buni la suflet și de aceea Dumnezeu îi iubea foarte mult. Pentru că nu aveau copii, cei doi bătrâni erau mereu triști. Oamenii credeau că au făcut păcate foarte mari de nu le-a dat Domnul o asemenea fericire. Chiar și preotul care slujea în biserică nu primea darurile lor și o dată chiar l-a certat pe bătrânul Ioachim. Întristat peste măsură, Ioachim s-a retras, timp de 40 de zile într-un loc pustiu și acolo l-a rugat pe Dumnezeu să-i dăruiască un copil. Ana, rămasă acasă, a postit și s-a rugat lui Dumnezeu, cerând și ea să li se nască copilul dorit. Dumnezeu nu a lăsat fără răspuns rugăciunea lor și a trimis un înger care le-a vestit celor doi bătrâni credincioși că li se va naște o fiică. La aflarea veștii, amândoi au promis că vor dărui lui Dumnezeu copilul ce li se va naște.

Când s-a împlinit timpul, Ana a născut o fetiță frumoasă, căreia i-au pus numele Maria, ceea ce înseamnă „Cea plăcută, Împărăteasă și Doamnă”. Când Maria avea trei ani, părinții au luat-o de mână și s-au dus cu ea la biserică. Astfel, părinții și-au ținut promisiunea față de Dumnezeu. Au încredințat-o preotului, sfătuind-o să se poarte frumos și să se roage lui Dumnezeu pentru ea, pentru părinții ei și pentru toată lumea.

Dragii
noștri cititori,
în fiecare număr al
ziarului găsiți două pagini
colecționabile - "Calendarul
lunii". Decupându-le, adunați-le
într-o mapă și veți avea propriul
calendar ortodox, dar și prima
experiență de editor
de carte.

cuvinte de folos

Domnul ne iubește ca pe propriii Săi copii, chiar mai mult decât iubește o mamă, căci o mamă își poate uita copilul, dar Domnul nu ne uită niciodată. Pentru a cunoaște pe Domnul, n-avem nevoie nici de bogății, nici de învățătură, ci e nevoie să fim ascultători și înfrânați, să avem duh smerit și să-l iubim pe aproapele, și Domnul va iubi un asemenea suflet și Se va arata pe Sine însuși sufletului și îl va învăța iubirea și smerenia, și-i va da tot ceea ce are nevoie pentru a-și găsi odihna în Dumnezeu.

(Sfântul Siluan Athonitul)

ÎNĂLȚAREA SFINTEI CRUCI

27/14 septembrie

Pentru noi, creștinii ortodocși, e important să aflăm că Sfinții Împărați Constantin și Elena își au originea în pământul sfânt al strămoșilor noștri. Sfânta Elena este mama Sfântului Constantin și se trăgea din viță de daco-romani. Ea a fost creștină de mică și își creștea unicul său fiu în frica lui Dumnezeu și dragoste pentru aproapele. Ea este prima femeie din lume care și-a eliberat toți sclavii. Avea o inimă mare și îi ajuta pe toți cei care se aflau în nevoi.

Sfântul Constantin a fost împăratul Galiei și Breitaniei. În acel timp în Roma împărat era Maxențiu. El era foarte rău și toți locuitorii sufereau din cauza nedreptății lui. De aceea cetățenii din Roma s-au adresat Sfântului Constantin după ajutor. În acel moment Împăratul Constantin încă nu era pe deplin convins în credință sa. El a început război contra lui Maxențiu. Dar armata lui Maxențiu era mai numeroasă și mai puternică. Domnul a făcut o minune în care a arătat că biruie nu cel puternic, ci cel căruia îi ajută Dumnezeu.

Sfântul Constantin s-a rugat Domnului ca să-i dea putere și să-l ajute în luptă. Și rugăciunea i-a fost auzită. Într-o zi, privind spre cer, Sfântul Constantin a văzut o cruce mare formată din stele luminoase,

iar alături, tot din stele era scris: „Cu acest semn vei birui.” Noaptea în vis împăratului i s-a arătat Domnul Iisus care i-a poruncit să facă un steag pe care să pună o cruce mare și astfel să pornească la luptă. Împăratul Constantin a îndeplinit întocmai cele spuse și a mai poruncit ca fiecare soldat să poarte

cruciuliță. Astfel, cu ajutorul lui Dumnezeu, Sfântul Constantin l-a biruit pe Maxențiu.

În anul 326 împărăteasa Elena, la îndemnul fiului ei Constantin cel Mare, întocmai cu Apostolii, s-a îndreptat spre Ierusalim pentru a căuta crucea pe care a fost răstignit Iisus Hristos. Timp îndelungat căutările păreau a fi zădărnice, până într-o bună zi, când un iudeu, pe nume Iuda, i-a comunicat împărătesei că Crucea se află sub templul zeiței Venera. Templul a fost distrus și în urma săpăturilor au fost găsite trei cruci.

Pe una dintre aceste cruci a fost răstignit Mântuitorul, iar pe celelalte două – doi tâlhari. Deci trebuia să se afle care e totuși Sfânta Cruce pe care a fost răstignit Domnul.

La acel moment pe lângă ei trecea un cortegiu funerar. Patriarhul Macarie, inspirat de Duhul Sfânt, a atins pe rând crucile de răposat și când a fost apropiată crucea Domnului, mortul a înviat. Rudele înviatului plângeau de bucurie, iar Crucea cea de viață dătătoare a fost înălțată atât de sus, încât să fie văzută de departe și să i se închine toți cei care veneau la Golgota.

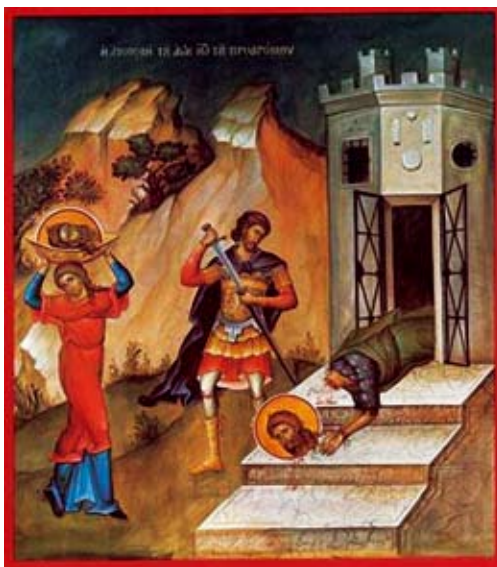
O așchiuță din lemnul Crucii pe care a fost răstignit Domnul Hristos se află și la noi în țară, la mănăstirea din satul Chițcani.

ȚĂIEREA CAPULUI SFÂNTULUI IOAN BOTEZĂTORUL

11/29 septembrie

Sărbătorim în fiecare an la 11 septembrie trecerea la cele veșnice a Înaintemergătorului și Botezătorului Mântuitorului Hristos, Sfântul Ioan Botezătorul. Faima de mare prooroc și de aspru mustrător al păcatelor și al patimilor, dar mai ales curajul de a spune fiecăruia, în față, adevărul, au făcut ca Ioan să fie închis în temnița din Macherus din ordinul lui Irod Antipa, guvernatorul Galileii, fiul lui Irod cel Mare. Acest tetrarh - numit așa pentru că stăpânea a patra parte din Țara Sfântă, după ce-și alungase prima soție, s-a căsătorit cu cumnata sa Irodiada (care, de altfel îi era și nepoată) în timp ce fratele său, Filip - un alt tetrarh - încă trăia. Păcatul lui Irod Antipa era muștrat de către Ioan Botezătorul: “Nu-ți este îngăduit s-o ai de soție” (Matei 14, 4). Nu l-a omorât, pentru că se teme de popor, care-l socotea pe Ioan - pe bună dreptate - prooroc.

Deși întemnițat, Ioan mai era considerat un pericol pentru Irodiada, de aceea ea căuta un prilej potrivit să scape

definitiv de prooroc. Și prilejul s-a ivit la ziua aniversară a lui Irod, când acesta, a promis fiicei Irodiadei, Salomeea, care l-a impresionat cu dansul său în fața mesenilor, că-i va da orice, chiar și jumătate din împărăție. Mama și fiica

s-au sfătuit și i-au cerut: “Dă-mi aici, pe tipsie, capul lui Ioan Botezătorul.” (Matei 14, 8). Uitănd de orice frică de Dumnezeu și voind să arate mesenilor că-și ține promisiunile, deși întristat, Irod poruncește uciderea lui Ioan și aducerea capului acestuia pe tipsie, în fața tuturor celor prezenți la ziua sa. Trupul lui Ioan a fost luat de ucenici și îngropat, iar capul a fost descoperit, pierdut și regăsit de câteva ori în decursul vremurilor.

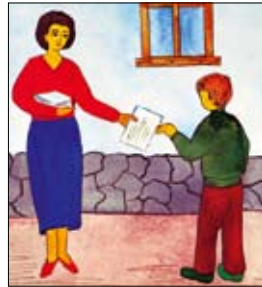
Sfântul Evanghelist Matei ne spune că Mântuitorul s-a întristat, aflând vestea despre uciderea Sfântului Ioan: “Și auzind Iisus, a plecat de acolo cu corabia la loc singuratic...” (Matei 14, 13). Aceeași întristare a cuprins, cu siguranță, pe Apostoli, unii dintre ei fiind ucenici ai Sfântului Ioan, înainte de a fi chemați de Învățător. Aceeași întristare ar trebui să ne cuprindă și pe noi, văzând cum omul trăiește în mocirla minciunii și a păcatului care devine patimă, evitându-i pe cei care îi spun adevărul.

MASCA DE OAMIE A LUPILOR

Ai nevoie să vorbești despre dificultățile tale familiale sau să te angajezi într-o cauză nobilă, simți nevoia să te cunoști mai bine? Este firesc la vârsta ta. Sectele însă posedă arta de a ști când să-ți întindă mâna. Se ascund în spatele cursurilor de studiere a limbilor străine, a acțiunilor umanitare ori a posturilor vacante pentru studenți. Scopul primei apropieri este, înainte de toate, de a seduce. Sectele utilizează în acest scop un truc imbatibil - bombardamentul cu dragoste - "ești cel mai frumos, cel mai sensibil, cel mai inteligent"... Pentru a părea mai originali accentuează ruptura cu lumea exterioară, inspirând victimelor că sunt ființe deosebite, că au o misiune de realizat, cultivând, în același timp, misterul... Pentru ca adeptii să nu poată să dea înapoi, sectele impun ritualuri. Aceste practici: rugăcuni mecanice, purificări și tehnici de meditație împiedică, de fapt, gândirea. Fii atent. Vom continua discuția în numărul următor.

Un membru al sectei stabilește primul contact cu un posibil adept.

I se propun cursuri de studiere, dacă acceptă, intră în sectă.

Meditație, rugăciune, regim drastic, toate acestea slăbesc treptat adeptul și îl privează de propria capacitate de discernământ.

O MINUNE ORTODOXĂ ÎN MIJLOCUL ISLAMISMULUI

Prima biserică pe locul unde se află astăzi Catedrala "Sfânta Sofia" a fost construită de Constantin cel Mare, în a. 325, dar a ars într-un incendiu în anul 404. Reconstructivă de Theodosie al II-lea în 415, biserică a fost din nou arsă, în timpul Răscoalei din a. 532. Clădirea era foarte importantă pentru Ortodoxia din perioada timpurie și pentru Imperiul Bizantin, fiind primul exemplu de arhitectură bizantină. Interiorul său decorat cu mozaice, coloanele de marmură și acoperișul sunt de o mare importanță artistică. Se spune că slujbele săvârșite în "Sf. Sofia" erau atât de grandioase, încât participarea la una din aceste slujbe a determinat delegația cneazului Vladimir I să opteze pentru încreștinarea rușilor. Ultima slujbă creștină a fost săvârșită

la 29 august 1453. În prezent oficialități ale Patriarhiei Ecumenice întreprind demersuri pentru restituiră Catedralei "Sfânta Sofia" către Biserica Ortodoxă.

Sultanul Mahomed, cuceritorul Constantinopolului a dat

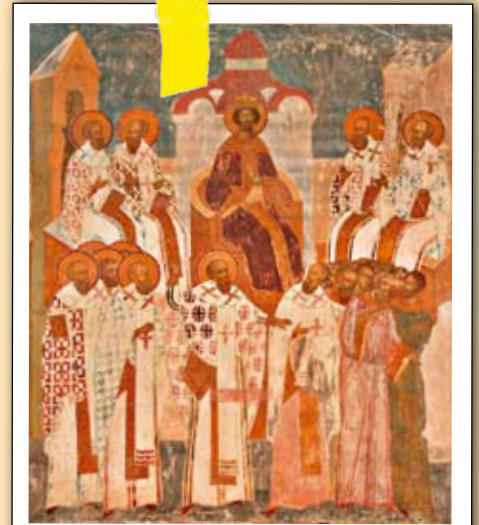
ordin ca "Sfânta Sofia" să fie transformată în moschee. Legenda spune că pe unul din pereții albi s-a păstrat amprenta palmei pline de sânge a sultanului

Hagia Sophia (din greacă - "Sfânta Înțelepciune") a fost catedrala Patriarhiei de Constantinopol, apoi moschee, astăzi muzeu în Istanbul, Turcia.

Sinoadele Ecumenice - apărarea și trăirea ortodoxiei

Al doilea Sinod Ecumenic

Dionisie, frescă din Catedrala "Nașterii Maicii Domnului"

Puțin după anul 325, Sfânta Biserică a avut de luptat împotriva unei erezii în care căzuse episcopul Macedoniu din Constantinopol. Acesta învăța nu numai că „Duhul Sfânt e mai mic decât Tatăl și Fiul”, dar și că „e o creatură și o făptură făcută prin Fiul”. Macedoniu era înzestrat cu darul vorbirii alese și de aceea a reușit să-i câștige de partea sa pe mai mulți creștini de seamă. Printre aceștia erau și câțiva episcopi.

Pe atunci domnea împăratul Teodosie cel Mare. Acesta, văzând neliniștea adusă de noua erezie, a convocat al II-lea Sinod Ecumenic care a avut loc în anul 381 la Constantinopol. Lucrările, la care au luat parte 150 de episcopi, au fost conduse de Melentie al Antiohiei, de Grigore de Nazians al Constantinopolului și de Nectarie. Al II-lea Sinod Ecumenic l-a combătut pe ereticul Macedoniu și a așezat învățătura despre Duhul Sfânt în următoarele cuvinte:

„(Cred) și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață Făcătorul, Carele din Tatăl purcede, Cela ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și mărit, Carele a grăit prin proroci.” Tot atunci s-au înlocuit și ultimele cinci articole din Simbolul Credinței, ajungându-se la 12, așa cum le rostim în ziua de azi.

Recreația mare

dictionar

Catehumen - în Biserica Timpurie, o persoană care a trecut la creștinism, dar care nu a fost încă botezată. Catehumenii puteau participa la prima parte a Liturghiei (Liturghia Catehumenilor), după care trebuiau să părăsească biserica și să aștepte afară.

Polieu - cântare de laudă la sărbătorile Mântuitorului și ale sfinților.

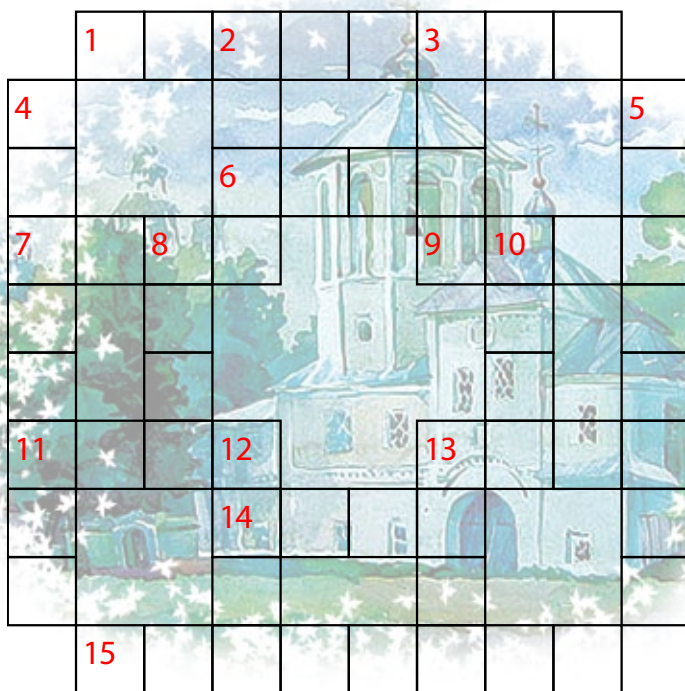
Prochimien - stih (vers din psalmi) care precede pericopa din Apostol.

Doxologie - cântare de slavă înălțată lui Dumnezeu. *Doxologie mică*: "Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh". *Doxologie mare*: "Slavă întru cei de sus...", care are la bază cântarea îngerilor din noaptea Nașterii Domnului.

Anatema - pedeapsă dată cuiva de către Biserică prin excluderea din sânul ei. Biserica poate da anatema o persoană din comunitate, care s-a făcut vinovată de lepădarea de credință sau de un păcat de moarte. Biserica mai poate pronunța anatema și împotriva dușmanilor credinței, a ereticilor și a trădătorilor ei.

Orizontal: 1. Stare de neprihănire a Maicii Domnului. 6. Parte principală a unei biserici, situată în mijlocul clădirii, între altar și pronaos. 7. Soția lui Avraam. 9. Regele iudeu care a ucis 14 mii de copii în Betleem. 11. Cei trei de la Răsărit care au adus daruri Pruncului Hristos. 13. Sentiment de înțelegere și de compasiune față de suferința sau de nenorocirea cuiva. 14. Locuința omului. 15. Recompensă despre care vorbește Mântuitorul (Mat., 5) celor ce împlinesc poruncile Lui.

Vertical: 2. Taina Euharistiei a fost instituită de Mântuitorul la ... de Taină. 3. Cei încreștinați de Sf. Cneaz Vladimir. 4. Durată de timp care nu are nici început, nici sfârșit. 5. Unde va chema Dumnezeu pe toți oamenii, la sfârșitul lumii? 8. Haină de postav, largă și lungă până la călcâie, pe care o poartă preoții, călugării și călugărițele pe deasupra îmbrăcăminții. 10. Împărați. 12. Strofa ce urmează imediat după condac. 13. Cine era împărăteasa Elena pentru Constantin cel Mare?

Opusul virtuții

Soția lui Avraam

Plantații care rodesc struguri

Mama Fecioarei Maria

Materia agheasmei

Loc de predică în biserică

La revedere

Slujbă citită în Postul Mare

Pânză regească

Ființă umană

Cântare de slavire

Arhieru pe vremea lui Hristos

Preoțime

Epocă

Al doilea om din Eden

Ei devin preoți

Dedesubt

Redactor responsabil – Nicoleta PĂDUREȚ, Ilustrații – Maia IANUȘKEVICI, Aurelia CHICU, Design – Simion CIOCHINĂ
Ne puteți expedia mesajele dumneavoastră pe e-mail: ortodoxia_copii@mail.md și pe adresa bv. Ștefan cel Mare 134 c/p 170.
Tiraj 5000 ex. Pentru distribuție și abonare tel.: 069022207